

Gos Blanc

Narratives
94

Títol original: *Chien Blanc*

© Éditions Gallimard 1970

© Jordi Martín Lloret 2017, per la traducció

© Charles Moore (Getty Images),
per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial SL, per l'edició
Angle Editorial
Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: setembre de 2017

ISBN: 978-84-15307-95-2

DL B 21985-2017

Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic,
ni la transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Gos Blanc

Romain Gary

Traducció de Jordi Martín Lloret

Al Sandy

PRIMERA PART

I

Era un gos gris amb una berruga com una piga al costat dret del morro i tot de pèl rogenc al voltant del nas, cosa que el feia assemblar-se al fumador empedreït del rètol del Gos-que-fuma, un bar-estanc de Niça, no gaire lluny de l'institut de la meva infantesa.

M'observava, el cap lleugerament decantat, amb una mirada intensa i fixa, aquella mirada dels gossos de gossera que et sotgen quan passes amb una esperança angoixada i insuportable. Tenia pit de lluitador i, força vegades, més endavant, quan el meu vell Sandy el burxava, vaig veure'l foragitar l'impertinent només amb la potència del seu tòrax, com un bulldòzer.

Era un pastor alemany.

Va entrar en la meva vida el 17 de febrer de 1968 a Beverly Hills, on jo acabava de reunir-me amb la meva dona, Jean Seberg, durant el rodatge d'una pel·lícula. Aquell dia, un xàfec desmesurat com ho són la majoria dels fenòmens naturals a Amèrica quan s'hi posen, s'havia abatut sobre Los Angeles, que en pocs minuts es va transformar en una ciutat lacustre on els Cadillac vençuts reptaven penosament, esclafant l'aigua; la ciutat havia adoptat aquell aspecte incongruent de les coses destinades a un altre ús ben diferent, al qual ja ens te-

nen acostumats des de fa temps els surrealistes. Jo estava neguitós pel meu gos Sandy, que la vigília havia sortit de ronda de solter per la Sunset Strip i encara no havia tornat. El Sandy s'havia mantingut verge fins als quatre anys, gràcies a la influència del nostre entorn familiar altament moral, però una bagassa de Doheny Drive li havia fet perdre el cap. Quatre anys d'educació burgesa i de principis exemplars se n'havien anat en orris en un tres i no res. Aquest gos és de mena senzilla i crèdula, no està gaire preparat per afrontar els ambients de cinema de Hollywood.

Havíem portat de París tota la nostra fauna particular. Hi havia un gat birmà, el Bruno, i la seva companya siamesa, la Maiï; en realitat la Maiï era un mascle, però no sé per què sempre la vam tractar com una femella, segurament a causa dels tresors de tendresa manyaga que ens prodigava. També hi havia una gata vella sense pedigrí, la Bippo, misantropa i salvatge, que et propinava una bona urpada quan intentaves acariciar-la; un tucà, el Billy-Billy, que vam adoptar a Colòmbia, i jo acabava de regalar al zoo privat d'en Jack Caruthers, a San Fernando Valley, un magnífic pitó de set metres, Pete l'Estrangulador, a qui havia trobat al mateix temps que el tucà, anant per la selva colombiana. M'havia hagut de separar del Pete perquè els meus amics es negaven a cuidar-me'l quan m'agafa aquell defici d'home a qui la pell dins la qual està atrapat li provoca atacs de claustrofòbia i de sobte em poso a córrer d'un continent a l'altre, a la recerca d'algú o d'alguna cosa diferent, no sé ben bé què. Potser val més que aclareixi de seguida que no he trobat mai res d'*altre* en les meves curses-persecucions, tret d'uns cigars força extraordinaris a Madràs, una de les sorpreses més grans i més boniques de la meua vida.

De tant en tant anava a visitar el meu pitó. Entrava a la cleda especial que en Jack Carruthers li reservava per consideració als escriptors, em posava al seu davant amb les cames encreuades i ens miràvem una bona estona amb una estranyesa, una estupefacció sense límits, incapaços tots dos de donar cap explicació per petita que fos del que ens passava i d'oferir a l'altre cap esclat de comprensió extret de les nostres experiències respectives. Trobar-se dins la pell d'un pitó o dins la d'un home era una circumstància tan desconcertant que aquell horror compartit es convertia en una veritable fraternitat.

A vegades el Pete es posava en triangle —els pitons no s'enrosquen formant un cabdell, sinó que es posen en angle recte—; llavors pensava que potser allò era un senyal que jo havia d'interpretar. Més tard vaig assabentar-me que per al pitó la posició en angle recte és una posició defensiva, davant d'un perill, i també vaig aprendre que el Pete l'Estrangulador i jo sí que teníem de veritat una cosa en comú: una prudència extrema en les relacions humanes.

Cap a migdia, mentre els torrents d'aigua envaiïen les avingudes, vaig sentir un bonic lladruc de baríton que coneixia prou bé i vaig anar a obrir la porta. El Sandy és un gos gran i groc, probablement descendent molt indirecte d'algun danès llunyà, però sota l'efecte del xàfec i del fang el pelatge li havia agafat un color més fosc, com de xocolata desfeta. S'estava plantat a la porta, amb la cua entre les cames i el morro arran de terra, fingint la culpa, la vergonya i el retorn del fill pròdig amb un talent perfecte de farsant. No sé quants cops li havia dit que no vagués per fora de nit; després d'amenaçar-lo amb el dit i de pronunciar diversos cops les paraules «*bad dog*», em disposava a gaudir plenament del meu paper d'amo i senyor

temut i adorat, quan el meu quisso va girar discretament el cap per indicar-me que no estàvem pas sols. De fet havia portat un amic nou. Era un pastor alemany canós, d'uns sis o set anys, una bèstia esplèndida que transmetia força i intel·ligència. Em vaig fixar que no duia collar, cosa estranya en un gos de raça.

Vaig fer entrar el meu cabronàs, però el pastor alemany no marxava, i plovia tant que el pèl xop i enganxat el feia semblar una foca. Remenava la cua, les orelles ben dretes, els ulls vius, espurnejants, amb aquella atenció intensa dels gossos pendents d'un gest familiar o una ordre. Era clar que esperava una invitació, reivindicant aquell dret d'asil que està inscrit des de sempre en les relacions entre els homes i els seus companys d'infortuni. El vaig convidar a entrar a casa.

És bastant fàcil fer-se una idea del caràcter d'un gos, a excepció dels dòbermans, en qui sempre he trobat reaccions imprevisibles. El canós em va sorprendre de seguida per la seva bona disposició. D'altra banda, tots els qui han conviscut amb gossos saben que quan una bèstia manifesta amistat per una altra, quasi sempre et pots fiar del seu coneixement. El meu Sandy era molt mans, i la simpatia que oferia espontàniament a aquell colós salvat del xàfec per a mi va ser la millor recomanació possible. Vaig trucar a la protectora per avisar que acabava de recollir un pastor alemany vagabund i donar-los el meu número de telèfon per si apareixia l'amo, i vaig comprovar alleujat que el meu convidat tractava els gats de casa amb totes les atencions, i que era un animal de bona companyia.

Durant els dies següents vaig rebre moltes visites, i el pastor, a qui havia posat el nom de Batka —que vol dir «petit

pare» o «iaio» en rus— va tenir molt d'èxit entre els meus amics, un cop superat el primer moment d'aprensió. A part del pit de lluitador de catch i del morro gros i negre, el Batka tenia uns ullals que recordaven les banyes d'aquells bous petits que els mexicans anomenen *machos*. I tot i així era molt mans; ensumava les visites per poder identificar-les més bé després i, així que li feien la primera carícia, *shook hands*, oferia la pota com per dir: «Sé que semblo molt ferotge, però en realitat soc molt bon paio». Si més no jo interpretava així els esforços que feia per tranquil·litzar els meus convidats, però no cal dir que un novel·lista s'equivoca amb més facilitat que cap altra persona amb la naturalesa dels éssers i de les coses, perquè ho *imagina* tot. Sempre m'he imaginat tota la gent que he conegut al llarg de la meua vida o que ha viscut a prop meu. Per a un professional de la imaginació és més fàcil i així no et canses. Ja no perds més temps intentant conèixer els parents i els amics, estudiant-los, prestant-los atenció. *Tè'ls inventes*. Després, quan hi ha sorpreses, t'hi enfades molt perquè t'han decebut. En fi, que trobes que no eren dignes del teu talent.

No va venir ningú a reclamar el gos, i jo ja el veia com un membre més de la família.

La casa on vivia a Arden tenia piscina, i l'empresa de manteniment m'enviava dos cops al mes un empleat perquè en revisés l'aparell de filtratge. Una tarda, mentre escrivia, vaig sentir de sobte a la banda de la piscina un rugit prolongat, seguit d'aquells lladrucs entretallats, ràpids i rabiosos amb què els gossos indiquen al mateix temps la presència d'un intrús i la imminència del combat que pensen entaular-hi un segon després. Sovint no és res més que un equivalent caní del nostre «Agafeu-me o no responc de mi», però en el cas dels gos-

sos guardians ben ensinistrats no és cap fanfarronada. No se m'acut res de més exasperant que aquells rampells sobtats i furibunds l'objectiu dels quals és immobilitzar-te in situ, sense poder fer res més que esperar que passin. Vaig sortir corrent al pati.

A l'altra banda del reixat hi havia un empleat negre que havia vingut a controlar el filtre de la piscina, i el Batka es llançava contra el portal, amb el morro escumejant, en un paroxisme d'odi tan esgarrifós que el meu pobre Sandy havia anat a amagar-se reptant i gemegant sota un matoll i s'havia convertit en catifa de llit.

El negre s'havia quedat completament immòbil, paralytitzat per la por. Normal. El meu pastor bonàs, sempre tan amable amb les nostres visites, s'havia transformat en una fúria animal, trobant-se al fons de la gola uns rugits de bèstia famolenca que veu la carn però no hi arriba.

Hi ha alguna cosa de profundament desmoralitzadora, pertorbadora, en aquestes transformacions brusques d'una bèstia pacífica i que et penses que coneixes en una criatura ferotge i com si fos ben bé una *altra*. És un veritable canvi de natura, quasi de dimensió, un d'aquells moments difícils en què les teves petites classificacions reconfortants i categories familiars volen en mil bocins. Experiència descoratjadora per als amants de les certeses. De sobte tenia al davant la imatge d'una brutalitat primitiva, oculta en el si de la natura, una presència subterrània que preferim oblidar entre dues manifestacions assassines. El que abans es deia humanitarisme sempre ha estat atrapat en aquest dilema, entre l'amor pels gossos i l'horror a la bestialitat.

Jo intentava estirar el Batka i fer-lo entrar a casa, però el cabró tenia un sentit del deure molt accentuat. No em mosse-

gava, però tenia les mans totes xopes de bava, i se m'escapava i s'abraonava contra el portal, ensenyant els ullals.

El negre s'estava a l'altra banda, amb les eines a la mà. Era jove. Recordo molt bé la seva expressió, perquè era el primer cop que veia un negre davant l'odi bestial. Tenia aquell aire trist que adopten alguns rostres d'homes espantats. Durant la guerra vaig veure sovint aquella mateixa expressió en les faccions dels meus companys d'esquadrilla. Recordo que la vigília d'una missió de vol rasant, que es presentava especialment perillosa, el coronel Fourquet em va dir:

—El veig trist, Gary. —Jo tenia por.

Vaig dir al noi que se n'anés, renunciant a la neteja de la piscina aquella setmana.

L'endemà al matí es va reproduir la mateixa escena amb un empleat de la Western Union que em portava un telegrama.

A la tarda van venir a veure'ns uns quants amics i, tot i la meva inquietud, el Batka els rebia amb tota l'amabilitat del món. Eren blancs.

Llavors vaig recordar que l'empleat de la Western Union també era negre.

II

Començava a notar aquell malestar prou conegut pels qui senten créixer al seu voltant una veritat dolorosa, cada cop més evident, però que es neguen a admetre. Una coincidència, em deia. Són imaginacions meves. Estic obsessionat pel «problema».

El malestar es va convertir en una veritable angoixa quan el repartidor d'un supermercat va estar a punt de morir degollat pel Batka. En el moment en què obria la porta, el Batka estava ajagut al bell mig del rebedor, i de cop i volta, en aquell silenci premeditat i sorneguer que busca la sorpresa en l'atac, va saltar al coll de l'home. Va anar d'un segon: vaig tenir el temps just per tornar a tancar la porta d'un cop de genoll.

El repartidor era negre.

Aquell mateix dia vaig ficar l'animal al cotxe i el vaig portar al zoo d'en Jack Carruthers, el «Noah's Ranch», a San Fernando Valley. Coneixia bé en Jack Carruthers, un excowboy de la gran pantalla, especialitzat des de feia temps en l'ensinistrament d'animals per al cinema. El seu ranxo s'enorgulleix entre d'altres d'una fossa de serps on es poden trobar els rèptils verinosos més representatius d'Amèrica. En Jack i els seus ajudants extreuen el verí necessari per a la preparació de sè-

rums. La fossa de les serps és un lloc que procuro evitar quan vaig al ranxo: mirant el que hi bull em fa l'efecte que contemplo el famós inconscient col·lectiu de Jung, aquell inconscient de l'espècie en el qual caiem en néixer, i és un espectacle força depriment.

En Jack estava assegut darrere el seu escriptori, vestit amb la granota blava i la sempiterna gorra de beisbol. És un home gran, amb aquell aspecte serè i encongit que adopten sovint els homes que en envellir han perdut una mica l'elasticitat muscular però encara conserven les forces; havia estat especialista de westerns i n'havia patit les conseqüències en la majoria de les extremitats. Encara portava cintes de cuir als canells, i a l'avantbraç dret s'hi havia fet tatuar un cap de cavall.

Em va escoltar en silenci, mastegant un d'aquells cigars infames als quals es van condemnar els Estats Units quan van trencar amb l'Havana.

—I jo què vols que hi faci?

—Curar l'animal...

El «Noah» Jack Carruthers és el que se'n diu un home tranquil, amb aquella tranquil·litat una mica irònica que prové d'una força interior massa segura de si mateixa per haver de manifestar-se amb aires de dur. Només la immobilitat curiosament sostinguda d'aquell cos massís, rabassut, suggereix potser una certa agressivitat superada, una mena d'abstenció física deliberada. Però això és la reflexió d'un home acostumat a mantenir-se ell mateix ben a ratlla: m'he resignat a admetre una vegada per totes que no aconsegueixo civilitzar del tot l'animal interior que porto a tot arreu, com fan els automobilistes al volant de l'instrument de la seva potència. Si guí com sigui, a Hollywood tothom estima en Jack, malgrat

la seva fredor, perquè és un home que entén que el canari que li confies no es pot substituir per cap altre canari i que un senyor que acaba d'internar la seva boa constrictora suplicant que la hi cuidin bé s'està separant d'un ésser estimat —estimat potser perquè la boa és el més diferent d'ell mateix que ha trobat.

—Curar-lo?

En Jack m'observa amb la seva mirada de glaçó blau pàlid.

—Curar-lo de què?

—Aquest gos ha estat ensinistrat especialment per atacar els negres. Et juro que no són imaginacions meves. Cada cop que veu acostar-se un negre a la porta es torna rabiós. Amb els blancs, en canvi, res, remena la cua i els dona la pota.

—I doncs?

—Com, que i doncs? Això es deu poder curar, no?

—No. El teu gos és massa vell.

Se li encén en la mirada una petita guspira burleta.

—Aquesta generació ja ho té fotut. Ho hauries de saber.

—Jack, tothom sap que has fet miracles amb animals considerats *vicious*.

—És una qüestió d'edat. Els costums antics arrelen massa profundament... No hi ha res a fer. D'altra banda la majoria de les bèsties «*vicious*» són bèsties aviciades. Deformades a posta per anys d'ensinistrament. *Espatllades* per sistema. El teu quisso és massa vell.

—Només cal paciència.

—Massa tard. Deu tenir uns set anys. És una causa perduda. No se'l pot canviar. Té el costum molt arrelat. És el que se'n diu deformació professional.

—Però no el podem deixar així.

—Doncs porta'l a sacrificar. És el que faria jo.

—Jo els que sacrificaria són els cabrons que el van ensinistrar...

En Jack es posa a riure. És un d'aquells afortunats capaços de desempallegar-se del món sencer amb un ha, ha, ha.

—Ni tan sols sé si puc tenir aquí el teu gosset. Tinc dos ajudants negres. No els agradarà gens. Fem una cosa: tu de moment deixa'l i ja veurem què passa.

M'acomiedo del Batka. Ell m'observa amb una atenció extrema, les orelles dretes, el cap lleugerament decantat. Torno al seu costat, m'assec a terra i li acaricio el cap gris una bona estona. Fins aviat, petit pare. Tu tranquil, que els guanyarem.

Condueixo per Coldwater Canyon amb prou pedres al cor per aixecar encara uns quants llocs de pregària. Les grans avingudes sense voreres vorejades de palmeres són desertes, només hi ha gent dins dels cotxes. Dono voltes en aquest buit motoritzat, tornant sempre cap a Wilshire Boulevard, on sí que hi ha voreres. Aquí les voreres són oasis.

Acabo a casa d'un amic que té els dies comptats, després de tres operacions. Havia estat un dels «purgats» de McCarthy, cap al 1952, a qui van impedir de treballar durant deu anys, en l'època de la caça de bruixes «subversives». Me'l trobo bastint una ciutat imaginària amb una col·lecció de *Do It Yourself Kits*. Fa dos anys que la construeix, la puta ciutat radiant, i només s'atura per escriure a corre-cuita un guió de ciència-ficció per a la televisió, mitjà del qual s'ha convertit en un dels proveïdors habituals. Però els veritables esforços creatius se li'n van cap a la seva ciutat ideal. La fa i la desfà, la poleix, la desfa, en un cobert al fons del jardí, darrere la piscina —és una barreja de plàstic i acer amb un somni punyent, una necessitat de bellesa i de perfecció més forta que la malaltia que el consumeix—. Em poso a ajudar-lo, centrant-me en la seva

Casa de la Cultura amb vista al mar, però al cap de mitja hora ja en tinc prou i el deixo masturbar-se tot sol.

Al cotxe la ràdio anuncia disturbis racials a Detroit. Dos morts. Des de la revolta de Watts, que havia provocat trenta-dos morts, la idea que obsedeix el país és que els Estats Units no han establert mai cap rècord sense aconseguir batre'l posteriorment a més o menys curt termini.

Quan es tracta dels homes, si més no ens podem consolar amb Shakespeare, amb la medicina o amb les nostres petjades a la Lluna. Però quan es tracta d'un gos, no hi ha coartada que valgui. Cada cop que anava a veure el Batka a la seva gàbia, em semblava veure-li en la mirada una interpellació muda: «Què he fet jo? Per què estic engabiat? Per què ja no vols saber res de mi?». No hi havia cap resposta concebible davant d'aquella innocència natural, fora d'una carícia reconfortant. Quan sortia d'allà m'assaltava un veritable odi cap a mi mateix i, recuperant la cèlebre frase de Victor Hugo, la referència de la qual vaig estar buscant durant molt de temps fins que me la va donar el senyor Helou, avui president del Líban: «Quan dic "jo", parlo de tots vosaltres, desgraciats».

Cada dia vaig a la gossera.

Sempre tinc ganes de veure com reaccio.

Són les set del matí. A part del vigilant nocturn i de les bèsties, l'arca de Noè és buida. Les flors i les fulles es gronxen amb la brisa matinal de les gotes de rosada pesants com fruits de l'alba.

La girafa del doctor Doolittle m'observa amb els seus ulls tan femenins entre les pestanyes feixugues, que serien l'enveja d'aquelles senyores de ca l'Elizabeth Arden. El Batka s'alzina sobre les potes de darrere, es repenja al filat, m'ha ensu-

mat de lluny. Repenjo la galta contra la xarxa de filferro, li noto el nas fred i la llengua calenta. No és difícil reconèixer en els ulls d'un gos una expressió d'amor, i penso en la meva mare a causa d'aquesta fidelitat del gos i de l'amor. Però la mare tenia els ulls verds. Penso també en una ineptitud admirable, expressada per un novel·lista excel·lent amic meu, en aquell to que en anglès es qualifica tan bé de *supercilious*, barreja de superioritat, de «morro fi» i de dandisme psicològic: «No m'agraden els gossos», m'havia dit, «perquè no m'agrada la qualitat de l'afecte submís que et donen». No deixa de ser curiós on va a parar la dignitat.

Jo no tenia la clau. M'ajupo fora de la gàbia i el Batka s'ajeu a l'altra banda, el musell sobre les potes estirades, sense treure'm els ulls de sobre.

Al cel hi havia aquella claror límpida que té Califòrnia de matinada, abans que surtin milions de vehicles i que enguain motors les fàbriques, moment en què la contaminació abocarà a la ciutat la seva putrefacció opaca.

Pensava anar-me'n sense que em veiessin. No tenia res a dir a ningú. Però havia perdut la noció del temps, com sol ser el cas quan els moments que passen són plàcids i t'engresques a viure una mica fora de tu, amb la llum, els arbres i la suavitat de l'aire.

Devien ser les deu quan vaig veure el vigilant negre que jo coneixia pel nom de Keys, com tothom al zoo, un sobrenom que li venia del feix de claus que portava al voltant de la cintura i que el convertia en «l'amo de les claus» de totes les gàbies de lleons, fosses de les serps, estanys dels cocodrils, cases dels micos i altres racons de l'arca de «Noah» Jack Carruthers. El Keys era a uns deu metres de nosaltres quan el Batka va dreçar les orelles, es va paraitzar un instant però

de seguida es va aixecar d'un bot i es va llançar rugint contra el filat. Em va esquitxar la cara de bava. Fins i tot, a part de la imatge instantàniament materialitzada dels esclaus fugint i d'aquells camps de cotó amb la sembra que els Estats Units encara no han segat, també hi havia, un cop més, aquell trasbals sobtat de la cosa familiar, aquella transformació instantània d'una natura amical en hostilitat salvatge...

El Keys va passar pel costat de la gàbia, sense mirar el gos, somrient, la cara il·luminada —noi alt i prim amb samarreta de màniga curta i un bigotet posat damunt del llavi com una papallona. Una vaga semblança amb Malcolm X. Però a mi sempre em sembla veure un aire d'aquell lluitador en tots els rostres negres.

—*Hello* —em diu—. Fa bo, eh?

—*Hello*.

Jo estava assegut a terra, esquivant-li la mirada, al mateix temps que el Batka s'abraonava contra el filat amb uns rugits escanyats que s'interrompien de sobte, mentre l'animal, amb el morro cap a una banda i els ulls cap a l'altra, es menjava el Keys amb els ulls, ensenyant les dents, i de seguida tornava a tirar-se contra el filat, llançant crides a una caça sagnant. El negre somreia.

Jo dic:

—*No progress*.

El Keys va mirar el gos. Es va treure un paquet de Chesteron de la butxaca dels texans i va fer-ne sortir un cigarret a cops de dit. El va encendre i va mirar el gos un cop més, tranquil·lament. I va dir:

—*White dog*. Gos blanc.

Recordo la irritació que se'm va apoderar. No podia ser tan fàcil.

—Au va —vaig dir—. No fa gràcia.

Em va observar un moment.

—*White dog* —va repetir—. Saps què és?

Continuava escorcollant-me amb els ulls, com si portés amagats a les butxaques dos o tres segles d'història.

—És evident que no en saps res. Es tracta d'un gos blanc. Ve del sud. Allà anomenen «gossos blancs» els quissos especialment ensinistrats per ajudar la policia contra els negres. Un ensinistrament d'allò més curós.

Jo estava desfet per dintre. Perquè jo també l'havia ensinistrat, aquell gos. La cèlebre frase de Victor Hugo en té una de recíproca: «Quan dic “vosaltres” també parlo de “mi”». Hi ha una cançó molt bonica: «*Tea for two, and two for tea*», i també se'n pot fer aquesta altra: «Jo soc tu, i tu ets jo». Això fins i tot té un nom: fraternitat. No es pot no formar-ne part. No hi ha sortida d'emergència.

«La Mongòlia Exterior», vaig pensar. Cap allà voldria tocar el dos. Naturalment el que m'agrada és la paraula *exterior*.

—Abans els ensinistraven per perseguir els esclaus fugitius. Ara els utilitzen contra els manifestants...

El gos s'ofegava. Jo també, en silenci.

—I a més, amb un gos guardià d'aquests la teva dona blanca pot dormir ben tranquil·la quan tu no hi ets. No vindrà ningú a violar-la.

El Keys es va girar cap al Batka mentre xuclava el cigarret. El va observar un moment amb cara d'entès.

—Un gos maco —va dir, i tot seguit va negar amb el cap—. Però ja és vell. Uns set anys, deu tenir. A aquesta edat ja no se'ls pot canviar...

Va guardar un llarg silenci, sense deixar de mirar l'animal. Reflexionava. Ara crec que la idea se li va acudir en aquell

moment, i que sota aquell aire pensatiu ja amagava l'esbós del seu pla.

—*Be seeing you* —em va dir—. A reveure.

Es va allunyar lentament, les claus entremetint-li al voltant de la cintura.

El Batka es va calmar de seguida per ocupar-se d'una puça.

Vaig anar al despatx d'en Jack, però no hi havia ningú. En Jack era en uns estudis, supervisant el seu ximpanzé estrella mentre rodava per a la televisió una versió simiesca de *Romeu i Julieta*.

Vaig tornar-me'n cap a casa. La meva dona era en una reunió de l'Urban League, que es dedica al reciclatge dels aturats negres. Hi ha pocs aturats de debò, entre els aturats negres. No els donen feina, així de senzill. Els gàngsters sindicals els tanquen totes les portes.

A la tarda va tenir lloc, a casa d'un professor d'art dramàtic, una reunió de liberals compromesos en la lluita pels drets civils, a la qual em vaig guardar prou d'anar.

Els havia explicat que ja m'havia costat molt desfer-me del Vietnam, de Biafra, del destí dels indis exterminats a l'Amazònia, de les inundacions al Brasil i del destí dels intel·lectuals soviètics. També calia saber aturar-se. Sabeu què és l'elefantiasi de la pell? És quan la pell et fa mal en els altres. Els vaig dir ja n'hi ha prou, em nego a patir més a l'americana. També he de confessar que sentia una antipatia profunda pel «professor» a casa del qual es feia la reunió de solidaritat amb els militants negres. El veia com un *phony* californià típic, i aquí la traducció de *phony* seria més o menys «farsant». Era un d'aquests progressistes indignats contra la nostra societat de consum que després et demanen diners per fer especulació immobiliària. M'horroritza la gent que profes-

sa una fe llibertària nascuda no pas d'una anàlisi sociològica, sinó d'unes falles psicològiques secretes. Si els joves retreuen amb tota la raó a alguns deixebles de Freud que intentin «ajustar-los» a una societat malalta, l'operació contrària per la qual es vol ajustar la societat al seu psiquisme malalt tampoc no em sembla cap solució.

A més els mètodes d'ensenyament d'aquell professor d'art dramàtic em feien venir ganes de vomitar. L'havia vist, per exemple, en una recepció que havia ofert ell mateix als seus alumnes, fent-se un llarg petó a la boca amb un jove actor mascle d'allò més heterosexual i casat. I sabeu per què? Per ensenyar-lo a desfer-se de les seves «inhibicions» i sobretot de les que sent un actor quan es tracta de barrejar la saliva amb la d'un altre home. Així, doncs, no vaig assistir a la reunió, però me'n van passar un informe ben detallat.

Es tractava d'explicar a alguns blancs adinerats, que podien aportar els fons necessaris per fer possible una «escolla sense odi», a quin grau havia arribat l'odi als blancs en el psiquisme dels nens negres. Per tant havien organitzat una petita demostració per a la qual van fer venir uns quants nans de set, vuit i nou anys, acompanyats dels pares. I vet aquí, en una transcripció que garanteixo que és autèntica, el diàleg entre els nens negres i una senyora blanca que no solament era amiga seva, sinó que acollia a casa tota aquella família de militants, pare, mare i els cinc petits. Imagineu-vos aquelles pobres criatures negres envoltades d'una cinquantena d'adults blancs, assistint a aquella versió moderna d'una classe d'anatomia.

—*Am I a honky, Jimmy?* Soc una puta blanca?

—*Yes, ma'am, you are a honky.* Sí, senyora, és una puta blanca.

—*Am I a blue-eyed devil?* Soc una diablessa d'ulls blaus?

Cal precisar que, en la Bíblia dels Musulmans Negres del profeta Elijah Muhammad, tot ésser d'ulls blaus és un enemic.

—*Yes, ma'am, you are a blue-eyed devil.* Sí, senyora, és una diablessa d'ulls blaus.

—*Do you hate me, Jimmy?* M'odies?

Aquí l'informe diu: «Un llarg moment de dubte. La mirada del nen busca els pares amb inquietud». No oblidem que el pobre nano rebia des de feia mesos moltes atencions de la *blue-eyed devil* que l'interrogava. L'informe assenyala: «Sospir profund del nen».

—*Yes, ma'am. L'odio. I hate you...*

Vacil·lació.

—... *sort of*. En certa manera.

L'informe s'acaba aquí. No diu si, després d'aquell número, havien donat un carmet a en Jimmy. Però sí que hi havia te i pastissos per a tothom.

Masoquisme, exhibicionisme, *showmanship*, i també el clàssic *conning*, típicament americà, aquell art de l'estafa immortalitzat per Mark Twain, una manera de jugar a *gaming whiteness*, és a dir, a «prendre el pèl al blanc». Perquè en realitat en Jimmy no odia ningú, i la prova és que després de «l'odio» no pot evitar afegir-hi «*sort of*», que vol dir «en certa manera» i que equival a confessar que s'havia violentat dient «sí, l'odio». Aquest *sort of* anuncia l'irremeiable fracàs futur de tots els ensinistraments contra natura.

En un sondeig d'opinió recent, el vuitanta per cent dels negres nord-americans consultats van declarar que ells no odiaven ningú, la qual cosa significa que hi ha esperança, fins i tot per als gossos blancs.